

From: Tina Halberg
Sent: Mon, 10 Sep 2018 07:49:29 +0000
To: EProcesretskontoret (951s16)
Subject: VS: Lovforslag om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter - j.nr. 2018-4000-0099

Til Procesretskontoret

Med henvisning til Justitsministeriets brev af 14. august 2018 (sagnr. 2018-4000-0099) vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring retsplejelovens og lov om retsudgifter meddeles det, at Højesteret ikke har bemærkninger.

Med venlig hilsen

Tina Halberg
præsidentsekretær
TinaHalberg@Hoejesteret.dk

Højesteret
Prins Jørgens Gård 13
1218 København K
Tlf + 45 33 63 27 50
www.hoejesteret.dk

Fra: Justitsministeriet [<mailto:jm@jm.dk>]
Sendt: 14. august 2018 14:16
Emne: Lovforslag om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter - j.nr. 2018-4000-0099

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

IT og Service
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

DEN SÆRLIGE KLAGERET

Den 7. september 2018
J.nr. KL-2018-00-14
Init BRN

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Besvarelse af Justitsministeriets høring af 14. august 2018 om udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter

Justitsministeriet har ved høringsbrev af 14. august 2018 anmodet Den Særlige Klageret om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgangen til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoder-skab mv.).

Den Særlige Klageret har ingen bemærkninger til det fremsendte lovforslagsudkast. Den Særlige Klageret har noteret sig, at det er hensigten at lade Retsplejerådet undersøge, om der er behov for en mere generel revision af retsplejelovens regler om Den Særlige Klageret.

Med venlig hilsen

Lene Pagter Kristensen
formand for Den Særlige Klageret

Østre Landsret
Præsidenten

Den 11/09-2018
J.nr. 40A-ØL-65-18
Init: cr

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Sendt pr. mail til procesretskontoret@jm.dk

Justitsministeriet har ved brev af 14. august 2018 (sagsnr. 2018-4000-0099) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoder-skab m.v.).

Lovudkastet har været drøftet på landsrettens plenarmøde den 7. september 2018, hvor der var tilslutning til at udtale sig imod en gennemførelse af lovudkastet i den foreliggende form.

Landsretten kan generelt tilslutte sig og henvise til de bemærkninger, der er fremsat af Retsplejerådet i rådets udtalelse om styrkelse af mulighederne for at lade sig repræsentere ved egne ansatte i civile sager.

Den hidtidige ordning, hvorefter advokater med møderet for landsret har mødt for landsretten i sager for offentlige myndigheder, har fungeret tilfredsstillende. Advokaternes specialisering og deres møderet for landsret har sikret, at sagerne både indholdsmæssigt/fagligt og processuelt er blevet forberedt og hovedforhandlet på tilfredsstillende vis.

Prøvesagsordningen for advokater har stedse medvirket til at sikre, at de advokater, der møder for landsretten, er i stand til at forberede, forelægge, afhøre og procedere en sag på forsvarlig vis.

Landsretten kan således ikke generelt tilslutte sig Justitsministeriets opfattelse af, at det er velbegrundet, at der kan stilles større krav til den ansatte, der møder i retten på vegne af tredjemand, end når den ansatte møder i retten på vegne af den myndighed, som den pågældende er ansat i. Medens det kan være rigtigt, at det er myndighedens problem, at sagen tabes på grund af den pågældendes mangelfulde processuelle indsats, forekommer det ubegrundet at skabe en klar risiko for landsretten og sagens modpart for, at hovedforhandlinger ikke tidsmæssigt og kvalitetsmæssigt kan gennemføres, som tilfældet havde været med en øvet, procedurevant advokat.

Der er intet anført i bemærkningerne til lovudkastet, som kan begrunde en generel fravigelse af kravet for advokater om at have opnået møderet for landsretten i forhold til ansatte i offentlige myndigheder, udover ønsket om en reduktion af udgifterne til advokatbistand for det offentlige.

Landsretten vil i lighed med Retsplejerådet foretrække, at der for at sikre en høj faglig kvalitet i retssagsbehandlingen ved landsretten ikke gives ansatte i offentlige myndigheder den foreslåede adgang til uden nærmere betingelser – bortset fra en juridisk kandidateksamen – at møde på myndighedens vegne under hovedforhandlinger i landsretten.

Dette gælder naturligvis i særlig grad i de civile sager, der er henvist som principielle til 1. instansbehandling i landsretten, og som uden tilladelse kan ankes til Højesteret.

Et minimumskrav må dog under alle omstændigheder være, at de mødende er egnede til at møde for landsretten. Det synes særdeles nærliggende at stille krav om, at ansatte i offentlige myndigheder, som ønsker at give møde i landsretten, i lighed med advokater godtgør deres egnethed i et prøvesagsforløb svarende til advokaternes ordning.

En sådan ordning vil indebære, at den pågældende efter at have godtgjort sin egnethed i en eller to prøvesager får tilladelse til at møde som ansat i den pågældende myndighed i denne myndigheds sager for landsret og Sø- og Handelsretten.

Herved vil risikoen for dårlig sagsforberedelse og dårlig sagsførelse under hovedforhandlinger blive væsentligt reduceret.

Landsretten skal på den baggrund henstille, at lovudkastet ændres, således at landsretterne helt undtages eller i hvert fald således, at der indsættes en bestemmelse om et prøvesagsforløb som forudsætning for at give den foreslåede mulighed for ansatte til at møde for landsret i pågældende myndigheds sager.

Lovudkastet giver ikke i øvrigt landsretten anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Busck Porsbo

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. mail til procesretskontoret@jm.dk

J.nr. 40A-VL-70-18
Den 13/09-2018

Justitsministeriet har ved brev af 14. august 2018 (sagsnr. 2018-4000-0099) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoder-skab m.v.).

Jeg er bekendt med Østre Landsrets høringssvar af 11. september 2018.

Landsretten er enig i, at lovudkastet bør genovervejes som foreslået af Retsplejerådet, navnlig med henblik på at overveje mulighederne for, at den foreslåede ordning kun kommer til at gælde for visse sager, og at der sikres en prøvesagslignende ordning for myndighedernes repræsentanter.

Med venlig hilsen

Helle Bertung

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

6. september 2018

procesretskontoret@jm.dk

Vedrørende sagsnr. 2018-4000-0099 - høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmorder-skab m.v.)

Ved e-mail af 14. august 2018 har Justitsministeriet bedt om Sø- og Handelsrettens udtalelse vedrørende blandt andet udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte.

Det fremsendte lovforslag giver alene anledning til bemærkninger for så vidt angår den foreslåede ændring af retsplejelovens § 260, stk. 4, idet Sø- og Handelsretten kan tilslutte sig de øvrige foreslåede ændringer.

For så vidt angår offentlige myndigheders mulighed for at møde med egne ansatte, kan Sø- og Handelsretten tilslutte sig, at der stilles krav om, at ansatte, der giver møde for offentlige myndigheder, har en dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen.

Den omstændighed, at en potentiel mødende er jurist og formentlig har særlig viden om det specielle fagområde, som knytter sig til den offentlige myndighed, er imidlertid ikke tilstrækkelig til at sikre, at den pågældende også er i stand til at håndtere sagsforberedelsen ved retten og ikke mindst hovedforhandlingen på en måde, som opfylder de krav, der nødvendigvis må stilles til en

professionel repræsentant af en offentlig myndighed i sager, som ofte er ganske komplicerede karakter, og hvor modparten vil være repræsenteret af advokat.

Sø- og Handelsretten skal derfor foreslå, at kravene om juridisk uddannelse suppleres med et krav om, at den, der møder, har bestået den i retsplejelovens § 119, stk. 2, nr. 5 omhandlende praktiske prøve i retssagsbehandling.

Med venlig hilsen

Henrik Rothe

retspræsident

From: Sørup Hansen
Sent: Wed, 15 Aug 2018 07:36:09 +0000
To: £Procesretskontoret (951s16)
Subject: Sag nr. 2018-4000-0099

Til Justitsministeriet

Ved brev af 14. august 2018 har Justitsministeriet hørt Tinglysningssretten over **forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte mv).**

Tinglysningssretten skal i den anledning meddele, at man ikke har bemærkninger til forslaget.

Med venlig hilsen

Sørup Hansen
ssha@domstol.dk

Tinglysningssretten
Majsmarken 5
9500 Hobro
Tlf. + 45 99 68 58 00
www.tinglysningssretten.dk

Københavns Byret

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
administration.kbh@domstol.dk
J.nr. 9099.2018.62

Den 24. august 2018

Ved en mail af 14. august 2018 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoderskab m.v.).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at udkastet ikke giver byretterne anledning til at fremkomme med bemærkninger.

Der henvises til Deres j.nr. 2018-4000-0099.

Med venlig hilsen

Søren Axelsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

11. september 2018

J.nr.: 2018-4101-0070-9

Sagsbehandler:

Andrea Hilden Honoré

Dir. tlf.:

Mail: AHH@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsens hørings svar

Justitsministeriet har ved mail af 14. august 2018 anmodet Domstolsstyrelsen om en udtalelse om udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoderskab m.v.).

Lovudkastet giver Domstolsstyrelsen anledning til følgende bemærkninger:

Domstolsstyrelsen kan tilslutte sig en ændring af retsplejelovens § 368, stk. 5, 2. pkt., jf. lovudkastets § 1, nr. 16. Lovændringen vil imidlertid kræve en ændring af Civilsystemet, idet der i øjeblikket ikke er mulighed for, at landsretter kan henvise sager til Højesteret. Med forbehold for at Civilsystemets nuværende performanceproblemer løses forinden, er det Domstolsstyrelsens forventning, at det vil være muligt at gennemføre denne systemændring inden 1. januar 2019, som er den forventede ikrafttrædelsesdato for lovændringen.

Lovudkastet giver ikke herudover anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Laila Lindemark

From: Mikael Sjöberg
Sent: Fri, 21 Sep 2018 12:14:52 +0000
To: EProcesretskontoret (951s16)
Subject: høringsvar 2018-4000-0099

Justitsministeriet
Procesretskontoret
Sendt pr. mail til procesretskontoret@jm.dk

Justitsministeriet har den 14. august 2018 bedt om Dommerforeningens bemærkninger til udkast til forslag til Lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Sagsnr. 2018-4000-0099) (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoderskab m.v.)

Lovforslaget har været drøftet på et bestyrelsesmøde i Dommerforeningen.

Dommerforeningen er bekendt Østre Landsrets høringsvar af 11. september 2018, som foreningen kan tilslutte sig både for så vidt angår de generelle betænkeligheder ved en indskrænkelse af advokaters møderetsmonopol og for så vidt angår de særlige betænkeligheder ved, at offentlige myndigheder skulle kunne give møde i alle landsretssager ved en ansat, der blot skal have en dansk juridisk bachelor- og kandidateksamen.

Dommerforeningen kan ligeledes tilslutte sig de bemærkninger, der er fremsat af Retsplejerådet.

Særligt for så vidt angår byretterne bemærkes det, at visse offentlige myndigheder allerede i dag giver møde ved egne ansatte i særlige civile retssager i stedet for ved en ekstern advokat. Det er opfattelsen, at dette ikke har ført til et kvalitetsløft, og at der har været eksempler på, at sådanne sager indholdsmæssigt, fagligt og processuelt ikke er blevet forberedt og hovedforhandlet på tilfredsstillende vis. Der må i den forbindelse særligt peges på, at det er væsentligt at den, der møder i retten med en sag, har forholdt sig kritisk til sagens oplysninger og omfang inden hovedforhandlingen og er i stand til at forholde sig til uventede processuelle problemer, der måtte opstå under hovedforhandlingen. Navnlig for så vidt angår tilskæring af sager er det erfaringen, at Skatteministeriet, der fortsat er repræsenteret af en ekstern advokat, ikke helt sjældent har taget bekræftende til genmæle, når sagen har været vurderet hos den eksterne advokat.

Dommerforeningen bemærker, at det forhold, at man er specialist indenfor sit juridiske område ikke er ensbetydende med, at man besidder de nødvendige kompetencer til at oplyse faktum i en konkret retssag og formidle dette sammen med den relevante jura til en domstol under en hovedforhandling.

Det må være et krav til enhver procederende i retten, at vedkommende kan skære sagen til, kan forelægge sagen, kan afhøre og sluttelig procedere sagen. Disse krav er i dag opfyldt ved, at der møder procedurevante advokater i sager, hvor det offentlige er involveret.

Samlet skal Dommerforeningen derfor udtale sig imod den foreslåede lempelse af møderetsmonopolet, der vil medføre en udvidet adgang for offentlige myndigheder til at møde ved egne ansatte.

Måtte der være et politisk flertal for at lempe møderetsmonopolet, må der efter Dommerforeningens opfattelse stilles samme krav til de offentlige myndigheders egne jurister, der skal give møde i by- og landsret, som der stilles til advokatfuldmægtige, der skal bestå en retssagsprøve i byretten, og til advokater, der skal bestå prøvesager i landsretten. Kun hvis de pågældende har en deponeret advokatbestilling eller tidligere har opnået møderet for landsret, bør der efter foreningens opfattelse være grund til at dispensere fra sådanne krav.

Dommerforeningen bemærker endelig, at de hensyn, der har ført til, at højesteretssagerne er undtaget i forslaget, også taler for, at såvel landsretssagerne som de sager, der i byretterne behandles af 3 dommere, jf. retsplejelovens § 12, stk. 3, skal være undtaget.

De øvrige dele af lovudkastet giver ikke Dommerforeningen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Mikael Sjöberg

Mikael Sjöberg

landsdommer/Formand for Den Danske Dommerforening

Direkte: + 45 99 68 65 01

**DEN DANSKE
DOMMERFORENING**

Østre Landsret

Bredgade 59

1260 København K.

Tlf.: + 45 99 68 62 00

www.OestreLandsret.dk

Justitsministeriet
Procesretskontoret

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98

Sendt til procesretskontoret@jm.dk

DATO: 11. september 2018
SAGSNR.: 2018-2060
ID NR.: 545668

Vedrørende ændring af retsplejeloven – Justitsministeriets sagsnr. 2018-4000-0099

Ved e-mail af 14. august 2018 har Justitsministeriet anmodet Advokatrådet om en udtalelse over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoderskab m.v.).

Det fremgår af lovudkastet, at det har til formål at styrke mulighederne for at offentlige myndigheder kan lade sig repræsentere ved egne ansatte i civile retssager, således, at en ansat, der møder som rettergangsfuldmægtig for en offentlig myndighed, gerne må være ansat med det særlige formål at møde i retten.

Endvidere foreslås det, at når en offentlig myndighed som vindende part tilkendes sagsomkostninger, kan der også tilkendes sagsomkostninger til dækning af myndighedens udgifter til bistand fra en rettergangsfuldmægtig, der er ansat hos myndigheden.

Advokatrådet skal indledningsvis bemærke, at det grundlæggende er en politisk beslutning, om man vil indføre adgang for offentlige myndigheder til at optræde som selvmøder i så vidt et omfang, som der nu lægges op til. Advokatrådet finder ikke at burde udtale sig for eller imod denne politiske beslutning, men rådet finder det dog væsentligt at pege på en række betænkeligheder, som den foreslåede ordning rejser, ligesom rådet finder det hensigtsmæssigt at pege på nogle forslag til ændringer, som kan tage højde for disse betænkeligheder.

Advokatrådet skal således mere generelt bemærke, at de hensyn, der ligger bag det såkaldte "møderetsmonopol" for advokater fortsat gør sig gældende. Det fremgår af betænkning 1479/2006 om retsplejelovens regler om advokater, s. 306, at møderetsmonopolet hviler på en forudsætning om, at parter, der ønsker bistand under

en retssag, skal sikres en sådan bistand fra personer, som er uafhængige og kyndige og har en særlig viden om retssystemet. Det fremgår videre, at det, at man har givet denne opgave til advokaterne hænger sammen med de øvrige regler, som retsplejeloven foreskriver for advokater til sikring af advokaternes kvalifikationer og kontrollen med advokater. Møderetsmonopolet er således ikke etableret for at beskytte advokaterne, men derimod klienterne, ligesom ordningen hviler på et hensyn til domstolene. Af samme grund bør begrænsninger i møderetsmonopolet alene gennemføres, hvor meget tungtvejende grunde taler for det.

I forlængelse heraf bemærkes endvidere, at advokater er underlagt forskellige regler, herunder bl.a. regler om god skik, tilsyn, klageadgang til Advokatnævnet, krav om ansvarsforsikring og obligatorisk efteruddannelse mv. Dette gør sig ikke gældende for en offentlig ansat, der skal føre en sag på vegne af en myndighed.

Det fremgår endvidere af ovennævnte betænkning s. 306, at advokaterne også er dem, der via rådgivning af deres klienter skal sørge for, at helt grundløse sager ikke indbringes for domstolene, idet dette medfører gener for modparten og er belastende, herunder ressourcekrævende for domstolene. Uafhængige advokater har således en central "filterfunktion" i forhold til ikke at rejse åbenbart grundløse sager.

Gennemføres den med lovudkastet skitserede ordning vil en sag ikke blive undergivet en uafhængig vurdering af, om sagen er grundløs. Det gør sig især gældende i det tilfælde, hvor det er den offentligt ansatte, der selv har været sagsbehandler på sagen, som skal føre sagen i retten. Der er således en risiko for, at der vil blive ført sager, som slet ikke burde være kommet for retten. Hertil kommer, at det for den borger, som er modpart i tvisten, vil kunne fremstå som om der er risiko for, at den offentligt ansatte, der fører sagen i retten, er påvirket af sine tidligere handlinger som sagsbehandler i samme sag. Der henvises herved tillige til Retsplejerådets udtalelse i bilaget til lovudkastet.

Advokatrådet skal endvidere pege på, at det ikke fremgår nærmere af lovudkastet, hvad der skal forstås ved "en ansat". Af lovudkastet fremgår, at rettergangsfuldmægtigen skal have en ansættelsesperiode på mindst en måned, men det fremgår ikke på hvilke vilkår denne skal være ansat, herunder om der skal være tale om en fuldtidsansættelse og/eller om der er mulighed for at være ansat hos flere offentlige myndigheder på samme tid. Advokatrådet skal derfor foreslå, at det præciseres nærmere, hvad der skal forstås ved "en ansat", så der ikke er tvivl om, hvad forslaget medfører, og således at reglerne ikke omgås.

Lovudkastet giver mulighed for, at en myndighed kan få tilkendt sagsomkostninger til dækning af udgifter til bistand fra ansatte, der møder som rettergangsfuldmægtig i civile retssager. Opgørelsen af det beløb, som den offentlige myndighed kan tilkendes, foretages på grundlag af landsretspræsidenternes vejledende satser for fastsættelse af et passende beløb til dækning af udgifter til advokatbistand i civile sager (proceduresager og inkassosager). Disse vejledende satser må forudsætningsvis antages også at skulle dække advokatens omkostninger til kontorhold mv.

Advokatrådet finder, at dette forslag stiller offentlige myndigheder bedre end borgere og virksomheder, som vælger at repræsentere sig ved en ansat, som ikke er advokat, idet disse ikke kan få tilkendt sagsomkostninger efter samme regler. Der vil på den baggrund opstå en processuel ulighed mellem det offentlige og borgerne, som er retssikkerhedsmæssig betænkelig.

Hvis en offentlig myndighed skal have sagsomkostninger efter samme takster, som gælder for advokater, vil der være en risiko for, at den offentlige myndighed vil kunne berige sig på at føre retssager mod borgere idet den offentlige myndigheds udgifter må antages at være mindre end de omkostninger, der forudsætningsvist er indarbejdet i satserne. Advokatrådet skal på den baggrund anbefale, at Justitsministeriet revurderer forslaget om, at offentlige myndigheder skal tillægges sagsomkostninger.

Sammenfattende er det således Advokatrådets opfattelse, at forslaget rejser en række centrale og principielle retssikkerhedsmæssige betænkeligheder. Dersom regeringen vil fremme sagen ved fremsættelse af lovforslag for Folketinget skal Advokatrådet anbefale, at det i lyset af Retsplejerådets udtalelse nærmere overvejes at begrænse adgangen for offentlige myndigheder til at møde ved egne ansatte til at omfatte visse sagstyper og kun i byretterne. Ordningen vil herefter kunne revurderes efter nogle års forløb med henblik på en stillingtagen til, om der er grundlag for udvidelse til f.eks. andre sagstyper.

Uanset resultatet af regeringens overvejelser på dette punkt anbefaler Advokatrådet endvidere, at ordningen med tilsyn og god skik for rettergangsfuldmægtige, jf. retsplejelovens §§ 267 a og 267 b, udstrækkes til at omfatte personer, der med den foreslåede ordning vil møde i retten på vegne af offentlige myndigheder.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr e-mail: procesretskontoret@jm.dk

Den 11. september 2018

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
kontakt@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dok. nr. D-2018-037640

Vedr.: Høring over udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoderskab m.v.)

Ved e-mail af 14. august 2018 har Justitsministeriet anmodet om bemærkninger til et udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoderskab m.v.).

Lovudkastet, der har været behandlet i Danske Advokaters bestyrelse, giver Danske Advokater anledning til følgende bemærkninger:

1. Med lovudkastet lægges der blandt andet op til at øge adgangen til, at offentlige myndigheder kan lade sig repræsentere ved egne ansatte i civile retssager. Udkastet indebærer dermed en begrænsning i advokaters eneret til at møde i retten på vegne af andre.

Lovudkastet lægger desuden op til, at en offentlig myndighed som vindende part i en retssag skal kunne tilkendes sagsomkostninger, når myndigheden under sagen har været repræsenteret af en rettergangsfuldmægtig, der er ansat i den pågældende myndighed.

2. Spørgsmålet om hjemtagelse af opgaver med retssagsførelse til det offentlige egne ansatte og tilkendelse af sagsomkostninger i sagerne har været overvejet og drøftet over en længere periode. Danske Advokater har således på Justitsministeriets forespørgsel allerede i efteråret 2017 redegjort for en lang række principielle betænkeligheder, der efter Danske Advokaters opfattelse er

forbundet med at hjemtage disse opgaver til det offentlige. Danske Advokaters brev af 15. november 2017 til Justitsministeriet herom vedlægges som bilag.

3. Det fremgår af lovudkastet, at Retsplejerrådet har afgivet en udtalelse om lovudkastet. Udtalelsen er optrykt som bilag 2 i udkastet, men er ikke i øvrigt i nævneværdigt eller tilstrækkeligt omfang adresseret i lovudkastets bemærkninger.

Efter Danske Advokaters opfattelse er det imidlertid et helt afgørende synspunkt i debatten om lovudkastet, at Retsplejerrådet i sin udtalelse indledningsvis bemærker, at lovudkastet i praksis vil medføre store begrænsninger i advokaters medvirken på vegne af offentlige myndigheder i civile retssager ved domstolene – og at det efter rådets opfattelse er væsentligt at tage dette i betragtning, eftersom Justitsministeriet i bemærkningerne til lovudkastet eksplicit angiver, at møderetsmonopolet er velbegrundet og bør opretholdes i videst mulig omfang.

Det er endvidere relevant at fremhæve, at Retsplejerrådet også selv finder møderetsmonopolet velbegrundet, og at rådet peger på, at hensynet til at bibringe en sag sagkundskab (hvilket i bemærkningerne er fremhævet som et argument til støtte for en ordning med hjemtagelse) allerede efter de gældende regler bliver varetaget ved, at en ansat i den offentlige myndighed bistår myndighedens advokat i forbindelse med en retssag.

Det er også væsentligt i drøftelsen af lovudkastet, at Retsplejerrådet dernæst bemærker, at de undtagelser, der i de nugældende regler er fra møderetsmonopolet, er fastlagt efter meget nøje overvejelser og i øvrigt er afgrænset til visse specifikke og mindre typer af sager i byretten.

Retsplejerrådet anfører herefter følgende helt centrale passage:

”Retsplejerrådet lægger til grund, at ønsket om i videre omfang end i dag at kunne møde ved egne ansatte, som ikke er advokater, ikke er begrundet i utilfredshed med de advokater, som møder i retten for de offentlige myndigheder, men primært er begrundet i et generelt ønske om at nedbringe offentlige myndigheders ressourceforbrug ved at føre civile retssager, herunder navnlig udgifter til honorering af ekstern advokat efter regning i overensstemmelse med en aftale herom.

Om dette hensyn skal tillægges relativt større vægt i dag i forhold til modgående hensyn og i givet fald kun for så vidt angår offentlige myndigheder, beror i sidste ende på vurderinger af politisk karakter.

Retsplejerrådet skal derfor alene nævne, at udgifterne ved at lade advokater møde i retten for offentlige myndigheder formentlig også vil kunne nedbringes på andre måder end ved at undlade at bruge advokater.

....”

Som det fremgår, har Retsplejerådet således en lang række betænkeligheder over for forslagene – betænkeligheder, som Justitsministeriet kun i meget beskedent omfang har gengivet, endstige forholdt sig til i lovudkastets bemærkninger.

Justitsministeriet anfører tværtimod, at en ordning som den foreslåede efter ministeriets opfattelse ikke rejser principielle problemstillinger.

Hos Danske Advokater er vi meget uenige i dette udsagn – lovudkastet rejser efter vores opfattelse en række – endog særdeles store – principielle retssikkerhedsmæssige spørgsmål i forhold til de borgere og virksomheder, der har sager ved en offentlig myndighed, eller som har en offentlig myndighed som modpart i en retssag.

Disse tungtvejende hensyn må – som også påpeget af Retsplejerådet – holdes op mod de økonomiske bevæggrunde, der synes at ligge bag lovudkastet.

Hos Danske Advokater er vi selvsagt enige i, at der skal være fokus på, hvordan og til hvad offentlige midler bruges, og om der er et besparelspotentiale. Men det er helt afgørende, at besparelser gennemføres uden, at der gives køb på borgernes og virksomhedernes retssikkerhed, ikke mindst når de står over for en offentlig myndighed, hvor der i forvejen er en væsentlig ubalance i styrkeforholdet.

Den balance mellem hensynet til retssikkerheden og hensynet til økonomi er ikke fundet med lovudkastet, hvor man vælger at svække borgernes og virksomhedernes retssikkerhed, og det til trods for at Retsplejerådet i sin udtalelse anfører, at det offentliges udgifter formentlig også vil kunne nedbringes på andre måder end ved at undlade at bruge advokater.

Derfor er det efter Danske Advokaters opfattelse helt afgørende, at der i den videre proces er opmærksomhed på følgende:

4. En ansat i den offentlige forvaltning har pligt til løbende at vejlede borgerne og virksomheder og til at sørge for, at sagen er belyst i et sådant omfang, at myndigheden kan træffe den indholdsmæssigt rigtige afgørelse. Borgernes og virksomhedernes garanti for, at disse helt grundlæggende forvaltningsretlige forpligtelser bliver overholdt, lider efter Danske Advokaters opfattelse et alvorligt knæk, hvis den selvsamme myndighed efterfølgende på egen hånd uden inddragelse af en uvildig vurdering skal føre en retssag mod borgeren eller virksomheden. Dette er navnlig tilfældet i sager, hvor domstolene under en efterfølgende retssag er bundet af parternes påstande, og dermed ikke er forpligtet til at nå til den indholdsmæssigt rigtige afgørelse.

Hvordan kan en borger i en sådan situation føle sig betrygget i, at objektiviteten i myndighedens sagsbehandling ikke kan være påvirket af

udsigten til en efterfølgende retssag mod borgeren? Hvordan skal den enkelte borger kunne have tiltro til, at den vejledning og bistand, som myndigheden yder under den administrative sagsbehandling, ikke kan være påvirket, hvis det er den samme myndighed, og ikke en uafhængig advokat, som efterfølgende fører en retssag mod borgeren? Borgerens tillid til objektiviteten i myndighedens administrative sagsbehandling vil uvægerligt lide skade.

Hertil kommer, at den offentligt ansatte, der skal møde i retssagerne, ifølge lovudkastets bemærkninger ikke nødvendigvis vil skulle varetage andre opgaver end retssagsførelse for myndigheden. Set fra borgerens synsvinkel er konsekvenserne af lovudkastet altså, at der ikke længere er en uafhængig advokat, som rådgiver myndigheden, herunder også om, hvornår myndigheden bør undlade at føre en retssag, men derimod en medarbejder ansat i samme myndighed, hvis job (eventuelt udelukkende) er at føre retssager, og som dermed ligefrem kan have et incitament til at generere retssager. Denne oplevelse vil selvsagt yderligere blive forstærket, hvis myndigheden er underlagt en resultatkontrakt med eksempelvis målkrav om et antal førte sager/vundne sager. Hvordan stiller det den medarbejder, der skal vurdere, om en retssag skal føres? Og kan man som borger eller virksomhed føle sig sikker på at få en fair og ordentlig vurdering af, om ens sag overhovedet skal for domstolene? Konsekvensen af lovudkastet kan altså også risikere at blive, at flere borgere og virksomheder unødvendigt skal trækkes igennem en retssag.

Oveni kommer så lovudkastets forslag om, at en offentlig myndighed, der er repræsenteret ved en ansat, skal have tilkendt sagsomkostninger, hvis myndigheden får hel eller delvis medhold i retten. Også denne del af lovudkastet bidrager til et billede af ubalance mellem borgere og det offentlige og vil efterlade det indtryk, at førelse af retssager mod borgere og virksomheder er en indtægtskilde for myndighederne.

Det er desuden uklart, hvilke omkostninger myndigheden i givet fald skal have dækket – det reelle tab for myndigheden som følge af retssagen vil være vanskeligt at opgøre, herunder ikke mindst hvis den ansatte alene beskæftiger sig med retssagsførelse og dermed skal have løn, uanset om den konkrete sag føres eller ej. I så fald lider myndigheden faktisk kun et tab, hvis sagen ikke føres. En takstmæssig løsning vil endvidere – især i sager, der handler om store beløb – kunne føre til, at myndigheden får tildelt et beløb i sagsomkostninger, der overstiger den lønudgift myndigheden har haft til den pågældende ansatte. Resultatet af lovudkastet kan dermed blive, at myndigheden i realiteten tjener penge på at føre retssager mod borgerne.

Skulle man vælge at indføre regler om sagsomkostninger som foreslået, må det endvidere være åbenbart, at sagsomkostningerne ikke skal tillægges moms, da den offentlige myndighed ikke har afholdt udgifter, der skal svares moms af.

5. Efter lovudkastet skal den ansatte, der møder i retssager på vegne af myndigheden, have en dansk juridisk bachelor- og kandidatuddannelse. I så fald kan vedkommende uden videre møde i alle retsinstanser med undtagelse af Højesteret.

For advokaters vedkommende gælder imidlertid ikke blot et krav om juridisk kandidateksamen, men også efterfølgende gennemførelse af en advokatuddannelse med både en teoretisk og en praktisk eksamen, og endvidere yderligere prøver, hvis advokaten skal have tilladelse til at møde i landsretten. For advokater er der desuden krav om løbende efteruddannelse.

Disse uddannelsesmæssige krav, stor indsigt i retsregler og proceserfaring fra lignende retssager har i forbindelse med tidligere lovændringer været fremhævet som nogle af hensynene bag advokaters eneret til at møde i retten på vegne af andre, herunder også af hensyn til domstolene og hensynet til, at alle aktører i en retssag besidder et højt fagligt niveau og formår at bidrage aktivt til en effektivisering og koncentration af processen. Når det kommer til retssager, er det således vigtigt, men ikke tilstrækkeligt, at den mødende har en dyb indsigt i såvel det retsområde, som sagen handler om, som i den proces, der finder sted ved en retssag.

Efter Danske Advokaters opfattelse sikrer lovudkastet ikke, at de forudsætninger, der altså bør være til stede for at møde i retten, i tilstrækkelig grad er opfyldt.

6. I en proces, hvor der indgår mennesker, vil der uundgåeligt blive begået fejl. Lovudkastet forholder sig imidlertid ikke nærmere til, hvilke reaktionsmuligheder der er, hvis en ansat, der møder på vegne af en myndighed, begår fejl eller tilsidesætter almindelige "spilleregler" for ordentlig retssagsførelse.

Hvordan er borgeren eksempelvis stillet, hvis man som modpart til en offentlig myndighed, der er repræsenteret af en ansat, oplever, at den pågældende – i strid med retsplejelovens regler – f.eks. fremsender sagsmateriale for sent, undertrykker beviser eller chikanerer eller på anden vis i strid med reglerne kontakter vidner?

Også på dette punkt er lovudkastet udtryk for en ubalance mellem parterne, idet en advokat, der repræsenterer en borger, selvsagt er undergivet det disciplinære tilsynssystem og etiske regelsæt hos advokatmyndighederne, ligesom lignende systemer i øvrigt gælder andre, der i professionelt regi indgår i domstolsvæsnet som partsrepræsentant, jf. nedenfor.

Aktør	Disciplinært tilsynssystem
Advokat	Advokatnævnet
Rettergangsfuldmægtig	Bekendtgørelse om god skik for rettergangsfuldmægtige
Anklagemyndigheden	Den Uafhængige Politiklagemyndighed
Lovforslaget	?

Hos Danske Advokater er vi stærkt uforstående over for denne mangel på et adfærdskodeks med tilhørende reaktionsmuligheder for de pågældende ansatte. Konsekvensen er, at en borger, der mener, at myndighedens repræsentant ikke agerer inden for de gængse spilleregler, er uden rettigheder og muligheder i forhold til en sag, hvor myndigheden omvendt er repræsenteret af en advokat.

En sådan adfærd fra myndighedens repræsentant vil selvsagt kunne have ansættelsesretlige konsekvenser for den pågældende, men det hjælper jo ikke den borger, der under en retssag eksempelvis er blevet foreholdt relevant bevismateriale af den pågældende repræsentant for myndigheden.

Fejl eller forsømmelser begået af den ansatte – eksempelvis hvis en ultimativ frist i forbindelse med en retssag overses – vil endvidere kunne påføre den offentlige myndighed et tab. Det synes at komme i konflikt med offentlige myndigheders forpligtelse til lovmæssig behandling og omhyggelig budgetforvaltning, men disse spørgsmål er heller ikke adresseret i lovudkastet.

Med venlig hilsen

Paul Møllerup
Adm. Direktør
pmo@danskeadvokater.dk

Lotte Eskesen
Bestyrelsesformand

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att. Procesretskontoret

15. november 2017

Vedr.: Justitsministeriets overvejelser vedrørende hjemtagelse af opgaven med at føre retssager

Vesterbrogade 42
1620 København V
Tlf: +45 33 43 41 00
mail@dankeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk
BKR nr. D-2017-010686

Justitsministeriet har rettet henvendelse til Danske Advokater vedrørende ministeriets undersøgelser af og overvejelser om tre forhold, der vurderes at gøre hjemtagelse af opgaven med at føre retssager mindre interessant for statslige myndigheder:

1. Muligheden for at ændre betingelserne i retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, så det bliver lettere at bruge rettergangsfuldmægtige til at føre myndighedens egne sager
2. Muligheden for at ansætte advokater i staten, jf. retsplejelovens § 122, stk. 2
3. Muligheden for at offentlige myndigheder kan få tilkendt sagsomkostninger for sager, som de har valgt selv at føre (ved rettergangsfuldmægtige), jf. retsplejelovens § 316

Overordnede bemærkninger

Det er Danske Advokaters grundopfattelse, at retssager skal føres af uafhængige advokater, og som brancheorganisation er vi principielt imod en hjemtagelse af opgaven med at føre retssager. Der er efter vores opfattelse gode grunde til, at det er eksterne, uafhængige advokater, der fører sager på vegne af staten og det offentlige i det hele taget.

De forhold, som Justitsministeriet er blevet bedt om at undersøge, jf. ovenfor, rejser efter Danske Advokaters opfattelse nogle centrale og principielle problemstillinger, bl.a. i forhold til advokaters uafhængighed og borgernes retssikkerhed. Nedenfor er der redegjort for Danske Advokaters bemærkninger til de tre forhold.

Eventuelle yderligere overvejelser bør derfor i givet fald ske under inddragelse af Retsplejerådet, hvor relevante problemstillinger kan overvejes grundigt under inddragelse af relevante interessenter.

Danske Advokater bidrager gerne i en sådan proces.

Ad. 1. Muligheden for at ændre betingelserne i retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, så det bliver lettere at bruge rettergangsfuldmægtige til at føre myndighedens egne sager

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 260, stk. 3, nr. 4, kan der mødes for en part i retten ved personer, der er ansat hos parten for et tidsrum, der ikke er kortere end 1 måned, og - når parten ikke selv er advokat - ikke med det særlige formål at møde i retten.

Danske Advokater har forstået, at ministeriets overvejelser om ændring af bestemmelsen ikke knytter sig til 1-måneders fristen, men derimod til muligheden for at ansætte rettergangsfuldmægtige, der udelukkende vil skulle beskæftige sig med at føre retssager.

Danske Advokater er som anført principielt imod en større grad af hjemtagelse af opgaven med at føre retssager for offentlige myndigheder, og det er Danske Advokaters opfattelse, at en eventuel større grad af hjemtagelse vil rejse flere principielle problemstillinger.

Når det offentlige er part i en retssag mod en borger, en virksomhed mv., sikrer advokaten, der fører retssagen på vegne af det offentlige, at sagen vurderes og føres af en uafhængig partsrepræsentant. Ved hjemtagelse af opgaven med at føre retssager vil dette uafhængige element forsvinde.

Advokater er underlagt krav til uddannelse, efteruddannelse, advokatetiske regler, tilsyn, klageadgang og forsikring, som ikke gælder for en offentlig myndigheds egne ansatte. En hjemtagelse af opgaven med at føre retssager vil derfor også medføre, at partsrepræsentanterne i den samme sag ikke vil være underlagt samme krav til god skik og etik mv., og der vil ikke være en uafhængig klageadgang over eller tilsyn med de offentlige myndigheders partsrepræsentanter.

Hertil kommer de tungtvejende hensyn, der er i forhold til sikring af kvalificeret bistand og domstolene samt mere overordnede samfundsmæssige hensyn.

En større grad af hjemtagelse vil endvidere efter Danske Advokaters opfattelse berøre væsentlige retssikkerhedsgarantier for borgerne.

Offentlige myndigheder skal i deres sagsbehandling bl.a. overholde officialprincippet og vejledningspligten, ligesom myndighederne skal træffe den materielt rigtige afgørelse. Borgernes garanti for, at disse helt grundlæggende forvaltningsretlige forpligtelser overholdes, svækkes betydeligt, hvis den samme myndighed efterfølgende på egen hånd skal føre en retssag mod borgeren. Dette gælder særligt i sager omfattet af forhandlingsprincippet, hvor domstolene ikke skal sikre borgeren det materielt rigtige resultat i en sag. Hvis retssager føres af den myndighed, som har truffet en forvaltningsafgørelse, og hvor sagen altså ikke føres af en af det offentlige uafhængig person, skal sagsbehandleren i den enkelte sag fortsat træffe den materielt rigtige afgørelse. Det er dog Danske Advokaters opfattelse, at der vil være en væsentlig risiko for, at objektiviteten i sagsbehandlingen påvirkes, dvs. for at sagsbehandleren - særligt hvor det tidligt i sagsbehandlingen står klart, at der er en konflikt - under sagsbehandlingen tillige vil overveje, hvordan myndigheden

efterfølgende vil kunne føre sagen i retten. Det er vanskeligt at se, hvordan der inden for samme myndighed skal kunne oprettes vandtætte skotter mellem sagsbehandlingen og retssagsførelsen, hvilket må være en forudsætning, hvis det ikke er en uafhængig advokat, der fører sagen. Det er endvidere vanskeligt at se, hvordan den enkelte borger skal have tiltro til den vejledning og bistand, som myndigheden yder, hvis den samme myndighed efterfølgende selv fører en retssag mod borgeren.

Ad. 2. Muligheden for at ansætte advokater i staten, jf. retsplejelovens § 122, stk. 2

Efter bestemmelsen i retsplejelovens § 122, stk. 2, kan udøvelse af advokatvirksomhed ikke forenes med nogen stilling i det offentlige tjeneste, medmindre justitsministeren i særlige tilfælde gør undtagelse herfra. Ved afgørelsen om dispensation skal der efter 2. pkt. navnlig lægges vægt på, at en advokat skal være uafhængig af det offentlige, således at der ikke kan opstå interessekonflikter mellem en offentlig ansættelse og den pågældendes udøvelse af advokatvirksomhed.

Danske Advokater har forstået, at ministeriet på nuværende tidspunkt ikke overvejer muligheden for at ansætte advokater i staten nærmere.

Danske Advokater kan tilslutte sig denne beslutning. Det bemærkes i den forbindelse, at udøvelse af advokatvirksomhed efter Danske Advokaters opfattelse ikke er foreneligt med ansættelse i en stilling i det offentlige, da netop advokaters uafhængighed af det offentlige er en helt afgørende forudsætning for den særligt betroede rolle, som advokaten indtager i samfundet, og det særlige værn mod staten.

Herudover ville ansættelse af advokater i det offentlige rejse en række spørgsmål bl.a. i forhold til Advokatrådets tilsyn mv.

Ad. 3. Muligheden for at offentlige myndigheder kan få tilkendt sagsomkostninger for sager, som de har valgt selv at føre (ved rettergangsfuldmægtige), jf. retsplejelovens § 316

Det følger af bestemmelsen i retsplejelovens § 316, stk. 1, at som sagsomkostninger erstattes de udgifter, der har været fornødne til sagens forsvarlige førelse. Udgifter til advokatbistand erstattes med et passende beløb. Reglerne om sagsomkostninger er indsat ved lov nr. 554 af 25. juni 2005 og bygger på Retsplejerådets Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje III – Adgang til domstolene.

Retsplejeloven giver således ikke mulighed for at få dækket udgifter, når en vindende part, f.eks. en offentlig myndighed, benytter egne medarbejdere, der ikke er advokater.

Privatpersoner, erhvervsvirksomheder og offentlige myndigheder kan altså ikke efter gældende ret få tilkendt sagsomkostninger for deres eget arbejde i forbindelse med en retssag.

Der er efter Danske Advokaters opfattelse ikke særlige grunde, der taler for at stille offentlige myndigheder bedre end andre selvmødere.

For såvel erhvervsvirksomheder som offentlige myndigheder indgår arbejdet med en retssag i virksomhedens eller myndighedens almindelige driftsomkostninger. Hvis

offentlige myndigheder og erhvervsvirksomheder skulle kunne tilkendes sagsomkostninger, ville dette i øvrigt efter Danske Advokaters opfattelse rejse væsentlige problemer i forhold til opgørelsen af sådanne omkostninger.

Danske Advokater kan i øvrigt tilslutte sig Retsplejerådets overvejelser i Betænkning nr. 1436/2004 om reform af den civile retspleje – Adgang til domstolene, side 268 f.

Med venlig hilsen

Paul Møllerup
Adm. Direktør
pmo@danskeadvokater.dk

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Danmark
procesretskontoret@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325769
EMKI@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 18/01865-2

**HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM
ÆNDRING AF RETSPLEJELOVEN OG LOV OM
RETSAFGIFTER**

5. SEPTEMBER 2018

Justitsministeriet har ved e-mail af 14. august 2018 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Udvidelse af offentlige myndigheders adgang til at møde i retssager ved egne ansatte, indførelse af adgang til at klage over advarsler meddelt dommere og dommerfuldmægtige, fritagelse for retsafgift i sager om medmoderskab m.v.).

Instituttet anser det for særdeles positivt, at sager om medmoderskab ligestilles med sager om faderskab i relation til fritagelsen for retsafgift.

Instituttet har ikke bemærkninger til udkastets øvrige dele.

Der henvises til sagsnr.: 2018-4000-0099.

Med venlig hilsen

Emil Kiørboe
SPECIALKONSULENT

From: Lise Riddersholm Husted
Sent: Mon, 27 Aug 2018 19:52:08 +0000
To: fProcesretskontoret (951s16)
Subject: SV: Lovforslag om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter - j.nr. 2018-4000-0099

KL har modtaget høring over udkast til lovforslag om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter (Justitsministeriets j.nr. 2018-4000-0099).

KL har ingen bemærkninger hertil.

Med venlig hilsen
Lise Riddersholm Husted

Chefkonsulent
Jura og EU

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København

D +45 3370 3259
E LRHU@kl.dk

T +45 3370 3370
W kl.dk

Fra: Justitsministeriet [mailto:jm@jm.dk]
Sendt: 14. august 2018 14:16
Emne: Lovforslag om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter - j.nr. 2018-4000-0099

Se venligst vedhæftede.

Med venlig hilsen

JUSTITS
IT og Service
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Tlf.: 7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

From: Frederik Waage
Sent: Tue, 11 Sep 2018 21:42:06 +0000
To: fProcesretskontoret (951s16)
Subject: Høringssvar over udkast til lov om ændring af retsplejeloven og lov om retsafgifter.

Til Justitsministeriet

Ministeriet har den 14. august 2018 sendt ovennævnte lovforslag i høring. Lovforslaget giver umiddelbart anledning til følgende bemærkninger:

1.Ændringer i retsplejelovens § 260

Med den foreslåede ændring får offentlige myndigheder mulighed for at ansætte rettergangsfuldmægtige der alene beskæftiger sig med retssagsbehandling. Dette vil muliggøre, at man i Danmark i lighed med de fleste andre vestlige lande også i civile sager vil kunne lade sig repræsentere ved embedsmænd der er ansat med det formål for øje at møde i retten. Ændringen vil muliggøre oprettelsen af egentlige retssagskontorer, hvilket er en væsentlig forudsætning for at statens medarbejdere kan opnå eller bibeholde ekspertise i retssagsførelse. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget indebærer lovændringen, at de nævnte embedsmænd alene vil kunne repræsentere deres egen myndighed ved domstolene. Man ønsker således ikke at give f.eks. Justitsministeriet mulighed for at oprette en tværgående retssagsenhed for centraladministrationen, som det f.eks. kendes fra Norge, USA og Storbritannien. I disse lande findes der kontorer, der består af embedsmænd, som fra en central enhed (Regjeringsadvokaten, Department of Justice, Government Legal Service) bistår de enkelte fagministerier. Det er ikke uddybet i bemærkningerne, hvilke hensyn der ligger bag fravalget af indførelsen af en mulighed for at oprette af tværgående retssagsenheder.

Den foreslåede ordning vil samlet set klart forbedre det offentliges muligheder for selv at give møde i retten. Erfaringerne hos det offentlige med at organisere arbejdet med civile retssager er imidlertid pt. sparsomme, og det er usikkert hvilken organisationsform for retssagsførelse, der vil blive den foretrukne på længere sigt. Det er ikke hensigtsmæssigt, at den foreslåede ordning ikke muliggør at f.eks. ministerierne eller et antal kommuner kan oprette en fælles retssagsenhed som kan betjene flere ministerier. Udover erfaringerne fra udlandet henses der til, at mange ministerier og styrelser kun fører få retssager, hvorfor det kan være hensigtsmæssigt at samle retssagsporteføljen centralt. Retsplejeloven bør ikke opstille barrierer for den organisationsmagt, der traditionelt ligger hos fagministrene i forhold til organiseringen af ministeriets opgaver, herunder retssagsopgaver. Der henses til erfaringerne med udenlandsk repræsentation ved domstolene, og der er ingen væsentlige argumenter som taler i mod at de enkelte ministerier selv bør bestemme hvorledes in house-repræsentationen skal organiseres.

2.Muligheden for at den tabende borger kan pålægges sagsomkostninger for embedsmandsarbejde

Det er et tilbagevendende tema i den retspolitiske debat, at det er meget dyrt for borgere at udnytte den grundlovssikrede ret til domstolsprøvelse af myndighedsudøvelse som følger af grundlovens § 63. Det har ligeledes længe været et retspolitisk ønske at lette adgangen til domstolene. Der kan bl.a. henvises til de overvejelser fra Retsplejerådet, der i 2005 førte til nedsættelsen af retsafgifter i sager om myndighedsudøvelse (Betænkning 1436/2004, side 238). Hvis flere embedsmænd varetager retssagsbehandling vil det bidrage til at mindske borgerens økonomiske risiko ved at føre retssager hvilket vil styrke borgerens retssikkerhed i mødet med forvaltningen ved domstolene. I lyset heraf er ønsket om at tilkende staten sagsomkostninger for embedsmandsarbejde et skridt i den forkerte retning. Hertil kommer at der i de fleste andre europæiske lande ikke er tradition for borgere skal betale for offentligt ansatte rettergangsfuldmægtiges sagsomkostninger i civile retssager. EU-Domstolen udtalte i dommen C-409/96

DEP, *Sveriges Betodlars Centralförening*, præmis 13, at et stort antal medlemsstater følger den praksis, at de sagsomkostninger, der kan kræves erstattet, ikke omfatter godtgørelse af vederlaget til tjenestemænd, der repræsenterer forvaltningen, eller en godtgørelse for det ekstraarbejde, der forvoldes for de pågældende. Det følger af samme dom, at man ikke kan tilkendes sagsomkostninger for embedsmænds arbejde ved de sager, der føres ved EU-Domstolen. Hvis den foreslåede ordning om sagsomkostninger gennemføres bør bemærkes at ordningen ikke gælder for sagsomkostninger relateret til retssagsbehandling ved EU-Domstolen.

3. Ingen mulighed for, at advokater kan være ansat i staten og intet tilsyn med statens rettergangsfuldmægtige

Justitsministeriet fastholder en fortolkning af retsplejeloven, hvorefter advokater som udgangspunkt ikke må være ansatte i staten, heller ikke selvom disse repræsenterer en offentlig myndighed. Advokatrådet ønsker heller ikke en sådan løsning, der ellers er gældende ret i f.eks. Norge og Nederlandene. Konsekvensen er, at man ikke vil kunne klage til Advokatnævnet over de "nye" offentligt ansatte rettergangsfuldmægtiges optræden ved domstolene. De nævnte rettergangsfuldmægtige er efter den nuværende fortolkning af ombudsmandsloven heller ikke underlagt ombudsmandens kontrol. Lovgiver bør forholde sig direkte hertil i bemærkningerne, ligesom man bør overveje hvorledes der kan føres det fornødne tilsyn med det offentliges rettergangsfuldmægtige.

Når det offentliges repræsentanter ikke kan underlægges Advokatnævnets kompetence, bør det overvejes at ændre retsplejelovens § 267 a, således at de nævnte offentligt ansatte medarbejdere omfattes af kravet om at udvise en adfærd, som er i overensstemmelse med god skik for rettergangsfuldmægtige. Det offentliges egne rettergangsfuldmægtige vil herefter være omfattet af justitsministerens tilsyn, jf. retsplejelovens § 267 b og den tilhørende bekendtgørelse om god skik for rettergangsfuldmægtige. For offentligt ansattes vedkommende kunne der i så fald fastlægges nogle bestemmelser i bekendtgørelsen, der tager højde for det offentliges særlige stilling som procespart.

Også af hensyn til principperne om god rettergangsskik kan det tiltrædes at det offentliges rettergangsfuldmægtige skal være i besiddelse af en juridisk bachelor- og kandidatgrad. Man bør i det hele taget stille de samme krav til de medarbejdere, der møder for retten på vegne af det offentlige, som for advokatfuldmægtige og advokater. Således bør det tillige overvejes at man opstiller et krav i lovgivningen om et uddannelsesforløb for offentligt ansatte rettergangsfuldmægtige, ligesom offentligt ansatte rettergangsfuldmægtige bør gennemføre en retssagsprøve svarende til den, der gælder for advokatfuldmægtige. Der bør ligeledes indføres krav om møderet, også for offentligt ansatte. Disse prøver kan organiseres i offentligt regi med inspiration fra advokatfuldmægtiguddannelsen. Indfører man sådanne uddannelsesforløb samt krav om møderet, der svarer til de forløb og prøver, som gælder for advokatfuldmægtige og advokater, synes der i øvrigt ikke at være noget til hinder for tillige at lade embedsmænd give møde ved Højesteret.

Ovennævnte høringsvar afgives helt og holdent på egne vegne og således ikke på vegne af Juridisk Institut ved Syddansk Universitet.

Med venlig hilsen

Frederik Waage

Frederik Waage
Lektor, dr.jur.
Juridisk Institut

T 65 50 32 68
M 31 37 71 78
fwa@sam.sdu.dk
www.sdu.dk/staff/fwa.aspx

Syddansk Universitet
Campusvej 55
5230 Odense M
www.sdu.dk

